

Om Hesteavl og Hestevæsen.

(Indsendt.)

Opmærksomheden er atter hen draget paa vort Hestevæsen ved et af Hr. Kammerherre Roepstorff udgivet Skrift: Skizzer Hesteavl og Hestevæsen vedkommende, samlede paa en Reise i England og Frankrig i Aaret 1852, Reizel 1854, og denne lille Bjece fortjener at blive kjendt, ikke blot af vore Landmænd, men af Enhver, hvem en saa vigtig Green af National-Økonomien, som Landets Hesteavl, ligger paa Hjertet. — Forfatteren er en Østerriger, altsaa fra et Land, der er erklæret Tilhænger af Continental-Theorien, som paa lægger Staten Formynderstabet for Landets Hesteavl, og der findes derfor endog store militaire Stutterier deri; desto mærkeligere er det, at hans Dine have været saa aadne for Fortrinligheden af det modsatte System, det at Staten kun bruger indirecte Midler for at indvirke paa Hesteavlens; (skjøndt han i sine Forslag til Hesteavlens Fremme viser, at han dog ikke har kunnet frigjøre sig for hine Theorier); men Kjendsgjerningerne ere ogsaa i England, hvor dette System i Aarhundreder er fulgt, saa slaaende, at Forfatteren med det klare Blik, Skriftet vidner om, maatte komme til den Anstuelse, han pag. 8 udtaler saaledes: „Den, for hvem Facta ere Beviser (og Præstationer ere Facta) indrømmer gjerne den engelske Hests Fortrinlighed; hvem Kjendsgjerninger ikke overbevise, lade vi gjerne beholde sin egen Mening, uden at bestride den. Enhver, der har redet

mange engelske Heste, og fordret meget af dem, vil erkjende det høie Trin, hvorpaa den engelske Hesteavl staaer; det bliver iøvrigt endnu meer iøinefaldende derved, at uagtet Continentet maa hente derfra alt det Bedre, forbliver der dog Heste nok i Landet til at tilfredsstille ethvert Brug."

Forfatteren gjennemgaaer de Marsager, der bevirkede, at den engelske Hesteavl fra et oprindeligt lavt Trin hævede sig til sin nærværende alle andre Landes overveiende Høide.

At Fuldblodet, som England indførte og forbedrede, og som det veblickeholder ved Prøver, er Hovedsagen, er saa bekjendt, at vi kunne indstrænke os til følgende Bemærkning af Forfatteren, p. 21: „Men gaves der ikke Bæddeløb, og var der ikke Noget at fortjene med det Producerede, da vilde Ingen underkaste sig den Umage og Beføstning, som er forbundet med Tillæg af Fuldblod; det hørte Alt op paa en Gang, og alle andre Hestes Qualitet vilde ogsaa forringes derved. Man maa endelig ikke troe, at Fuldblod kan undværes, naar man vil lægge Heste til og producere Noget bedre, end Mark- og Postheste."

England har, som bekjendt, ingen større Stutterier, men de fleste Landmænd give sig af med Hesteavl, i Forhold til deres Midler og Tilværelighed; ogsaa heri har det et stort Fortrin; og naar Forfatteren opregner Færene ved at grundlægge et Lands Hesteavl paa store Stutterier, maa der gives ham Ret i, at den største af alle Færer er den i Tidernes Løb foregaaende Forandring i Administrationen, hvorved, efter Bestyrernes forskjellige Anstuelser, Systemer forandres, det Bestaaende kulfastes, det Gode bliver afføstet, tilligemed det mindre Gode, og man efter mange Mars Forløb befinder sig, hvor man begyndte — Sandheden heraf maa Danmark bekjende; ogsaa her har Systemforandring fundet Sted, og man er nu vendt tilbage til det Forkastede, som om kortere eller længere Tid atter vil blive forkøstet.

At følge Forfatteren gennem hans Udvikling af Marsagerne til den engelske Hesteavls Fortrinlighed vilde blive for vidtløftigt,

og vi maae derom henvise til Skriftet selv. Men vi kunne dog ikke unblade at meddele nogle Kjendsgjerninger, som maafee ville tjene til at berigtige endeel vrangte Forestillinger om de engelske Forhold.

Hvor Forfatteren omtaler den bedre Dyrkning af Jorden og derved erholdte bedre Foder, gjør han opmærksom paa det Forbausende i, hvor mange Creaturer en engelsk Landmand holder paa et forholdsmæssigt lille Stykke Land, og at man dog altid finder Forraad af Foder. Englændernes Maade at høste og bevare Høet paa, er bedre, end vor. I det regnsfulde England kjender man ei til Lader; al Afgrøden er under aaben Himmel i Hæsse og Staffe, og dog bedrøves Intet. Hø, der er to til tre Aar gammelt, er meget godt; hos os har det ofte efter et Aars Forløb tabt sin Godhed; det er ene og alene en Følge af den bedre Behandlingsmaade i England, hvor det medens det endnu er temmelig friskt, saaledes at det, uden at brækkes kan vikles om Fingeren, trædes sammen i saa stor en Hæs, som muligt, hvor det snart ved egen Vægt former sig til en sammentrængt Masse, og naar det da skal bruges, bliver det skaaret bort.

Hvilken Besøger af den store Produktudstilling i Christiansborg Slots Ridehus kommer ei herved til at tænke paa de der fremstillede to forskjellige Prøver af engelsk Hø, der vakte saa almindelig Opmærksomhed, den ene ved dens friske grønne Farve og aromatiske Bellugt, den anden ved den gjærede Tilstand, hvori den skal være saa behagelig for Creaturerne.

Vore Landmænd, som have saa overdrevne Forestillinger om den Kostbarhed, der er forbunden med Hesteopdrættet i England, ville vist blive meget overraskede ved at finde et af Afsnittene om Aarsagerne til dets Fortrinlighed overfrevet saaledes: „Hestens naturlige og simple Røgt og Pleie uden Forkjælelse, deraf følgende bedre Sundhedstilstand og større Priisbillighed, hvorved Hesteavlens lettes og forøges.“ — Fuldblods-Moderhopper af den hvieste Værdi, Føl der koste indtil 1000 Rd. St. staae i aabne Stuur, pudses aldrig og man seer dem uden Frygt

udfatte for Regnen, naar de græsser; det, man der ansaae for det vigtigste ved Hestens Røgt og Pleie, er godt Foder, Plads til megen Bevægelse, og saamegen Luft og Ro i Stalden, som muligt.

Forfatterens Bemærkninger om, hvorledes Frankrig tilegner sig den engelske Hesteavl ere ogsaa interessante; Statens Stutterier ere allerede for en stor Deel inddragne, desuagtet kan man med Visshed forudsige, efter de Resultater, der alt have viist sig, at dette Land snart vil staae uafhængigt i Henseende til Avl af Heste for ethvert Brug, omendstjondt det var vanskeligere end i andre Lande at indgive Nationen Lyst og Kjærlighed dertil.

Man troe ikke, at Forfatteren er blind for de Feil, der begaaes i England. Desværre, siger han, har i England Bindehygen, især i den nyere Tid, forledet mange Folk til at oversee Dugtighed og Form hos Hesten, naar den viste sig stiftet til Løb paa kort Distance; men det er ogsaa en Feil som ikke bør efterlignes. Derimod aldeles ingen Præstationer at forlange, og blot forlade sig paa Diet, er en endnu større Feil.